

Asia: VN/2539/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvän työterveyshuoltokäytännön toteuttamisen periaatteista sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työterveyshoitajaliitto pitää asetuksen kokonaisuudistusta perusteltuna ja ajantasaisena. Asetusluonnoksessa on useita kannatettavia täsmennyksiä, jotka tukevat työterveyshuollon vaikuttavuutta, laatua ja yhteistyötä työpaikkojen kanssa. Alla esitetään pykäläkohtaiset huomiot ja täsmennysehdotukset.

1 § Työterveysyhteistyö

Pidämme hyvänä täsmennyksenä sitä, että työterveyshuollon ammattihenkilöt ja asiantuntijat mainitaan pykälässä erikseen. Tämä selkeyttää vastuunjakoja ja tukee moniammatillista yhteistyötä.

2 § Työterveyshuollon ja terveydenhuollon yhteistyö

Kannatamme täsmennystä, jonka mukaan työterveysyhteistyötä on tehtävä työterveyshuoltosopimuksen ja toimintasuunnitelman mukaisesti, joista on yhdessä sovittu. Tämä vahvistaa sopimusperusteisuuden merkitystä ja yhteistyön suunnitelmallisuutta.

3 § Työterveyshuollon toimintatapa (ja sopimus työterveyshuollon järjestämisestä)

Kun asetuksessa edellytetään toiminnan vaikuttavuutta, tulisi säädöksessä antaa myös viitteitä siitä, miten vaikuttavuutta arvioidaan, kuka arvioinnista vastaa, sekä millaisia kriteerejä toiminnan ja vaikuttavuuden arvioinnissa käytetään.

Lisäksi pykälän viimeinen kappale, joka koskee työterveyshuollon palveluntuottajilta hankittavia palveluja, on rakenteeltaan vaikeaselkoinen. Kohtaa tulisi selkeyttää, jotta lakisääteinen ja vapaaehtoinen toiminta erottuvat toisistaan ymmärrettävästi jo ensilukemalta.

4 § Toteuttaminen

Pykälä sisältää kannatettavia muutoksia ja täsmennyksiä. Erityisesti viittaus Työturvallisuuslain 10 §:ään tukee työpaikkojen riskienhallinnan kokonaisuutta.

5 § Toiminnan laadun ja vaikuttavuuden seuranta

Pidämme erittäin myönteisenä sitä, että työterveyshuollon laadun ja vaikuttavuuden suunnitelma tulee olla jatkossa julkisesti saatavilla. On myös hyvä, että pykälässä korostetaan vaikuttavuuden ja laadun seurantaa.

Huomautamme kuitenkin, että laatujärjestelmän sisältöä ei edelleenkään määritellä asetuksessa riittävällä tasolla, mikä voi johtaa suuriin tulkintaeroihin.

6 § Työpaikkaselvityksen tekeminen

Esitämme seuraavan muutoksen pykälän sanamuotoon:

- Nykyinen muotoilu:

”Työpaikkaselvitystä tehtäessä on hyödynnettävä työnantajan omaa riskinarviota.”

- Ehdotettu muutos:

”Työnantajan oma riskinarviointi on edellytys työpaikkaselvityksen tekemiselle.”

Lisäksi pykälään tulisi lisätä maininta siitä, että työpaikkaselvityksen voi tehdä myös työnantajan aloitteesta silloin, kun tarve havaitaan.

Yhteisiä työpaikkoja koskeva kohta ei nykyisessä muodossaan toimi käytännössä. Esitämme, että pykälää täsmennetään seuraavasti:

Yhteisellä työpaikalla tilaajan eli työturvallisuusvastuullisen työnantajan on riskien arviointiin pohjautuen toteutettava työpaikkaselvitys ja huolehdittava siitä, että selvitys viestitään kaikille työpaikalla työskenteleville työntekijöille.

7 § Terveystarkastuksen tekeminen

Pidämme hyvänä, että terveystarkastuksessa selvitetään terveydentilaa laajasti ja että työn ja terveyden välinen yhteys tuodaan selkeästi esiin. Pykälässä on ansiokkaasti korostettu työpaikkaselvityksen merkitystä terveystarkastusten perustana.

8 § Työntekijöiden työ- ja toimintakyvyn selvittäminen, seuranta ja edistäminen sekä kuntoutukseen ohjaaminen

Esitämme termin vajaakuntoinen työntekijä korvaamista käsitteellä osatyökykyinen, joka on nykykielenkäytön ja työelämän kehittämisen näkökulmasta tarkoituksenmukaisempi.

Pykälän viimeinen lause, jossa viitataan työterveyshuollon sopimukseen ja toimintasuunnitelmaan kirjattuun laajuuteen, on epäselvä. Työterveyshuollon sopimuksen laajuuden ei tulisi vaikuttaa työkyvyn ja työhön paluun tukemiseen liittyvien toimenpiteiden seurantaan ja arviointiin.

Lisäksi esitämme, että pykälään sisällytetään työterveysneuvottelu työssä jatkamisen ja työhön paluun tueksi.

9 § Neuvonta ja ohjaus

Esitämme, että pykälässä säilytetään ilmaisu ”neuvontaa, ohjausta ja palautetta” neuvonnan, ohjauksen ja tiedon antamisen sijaan. Palautteen merkitys on keskeinen, sillä se mahdollistaa yksilöön ja työyhteisöön kohdentuvan, toimintaan sidotun ohjauksen, joka tukee turvallisten ja terveellisten toimintatapojen omaksumista.

10 § Neuvonnan ja ohjauksen sisältö

Pidämme pykälän tarkennuksia pääosin perusteltuina.

Esitämme, että kohdassa 2 ilmaus ensiapujärjestelyistä muutetaan muotoon ensiapuvalmiudesta.

Lisäksi esitämme pykälään lisättäväksi uuden kohdan (9b tai 10, jolloin numerointi muuttuu):

psykososiaalisista kuormitustekijöistä ja niiden ehkäisystä ja hallinnasta sekä mielenterveyteen liittyvien riskien varhaisesta tunnistamisesta, mielenterveysongelmien hoidosta ja hoitoon ohjaamisesta.

Lisäys on perusteltu Työturvallisuuslain 2023 muutoksen sekä työelämän nykyisten kuormitustekijöiden näkökulmasta.

11 § Ensiapuvalmius

Pidämme tärkeänä, että ensiapuvalmiuden tarve arvioidaan osana työpaikkaselvitystä ja että arvio perustuu työnantajan tekemään riskien arviointiin.

Pykälään olisi hyvä sisällyttää selkeä kuvaus siitä, että työpaikan ensiapuvalmius sisältää:

- tarkoituksenmukaiset ensiapuvälineet,
- riittävän määrän ensiavun antamiseen koulutettuja henkilöitä, sekä
- toimintaohjeet ja suunnitelmat onnettomuuksien ja sairauskohtausten varalle.

Kohtaa, jossa viitataan suunnitteluun yhdessä pelastustoimen ja ensihoidon kanssa, tulisi täsmentää. Eryteisesti on tarpeen selkeyttää, mitä tarkoitetaan sanalla tarvittaessa ja kenen vastuulla suunnittelu on.

13 § Työterveyshuollossa toimivat työterveyshoitajat

Pidämme tärkeänä, että pykälien 12–14 § pätevyksiä koskevien muutosten jatkovalmisteluun otetaan mukaan kyseisten ammattiryhmien professioliittojen edustajat.

Becker Eve
Suomen Työterveyshoitajaliitto ry